

Original Article

Limitations of the Right to Disclose the Work by the Author on Copyright Exploitation Contracts; Comparative Study of Iranian and French Law

Pejman Mohammadi¹ , Saeideh Hosseini²

Highlights

- In principle, the author's moral right to determine the time, place, and manner of disclosure of a work limits the economic rights of the contractual exploiter under Iranian and French law.
- In both legal systems, the negative exercise of this right is accompanied by the non-disclosure of the work.
- In certain limited circumstances, the economic rights of the contracting party may even be extinguished.

ABSTRACT

Introduction

The right of disclosure is one of the author's moral rights and, more than in any other jurisdiction, owes its development to French case law. It plays a fundamental role in protecting the author's privacy and maintaining the author's control over the work. The similarities between Iranian and French law regarding the recognition and exercise of authors' rights have made it necessary to examine the present issue in both legal systems. While the consistent jurisprudence of French courts has led the French legislature to recognize this right and define the scope of its effects in various situations, no comparable clarity can be found in either Iranian legislation or judicial practice. This article examines the effects of the right of disclosure on the economic rights of exploiters. One of the principal questions addressed is whether the right of disclosure may be modified or transferred within exploitation licensing agreements. Using a descriptive-analytical method and relying on library resources, the article reaches a negative conclusion. The authors believe that the right of disclosure cannot be modified or transferred to the holder of an exploitation licence and is not extinguished even by the conclusion of employment, commission, or work-for-hire contracts for the creation of a work. The findings of this comparative study demonstrate that the right of disclosure is both non-transferable and non-waivable and therefore cannot be assigned to another person or relinquished by the author. Consequently, the author retains the right to decide on the time and manner of disclosure of the work, even after transferring the economic rights in the work, granting an exploitation licence, or entering into an employment or commission contract for its creation. In cases where

How to Cite: Mohammadi, Pejman, Hosseini, Saeideh, "Limitations of the Right to Disclose the Work by the Author on Copyright Exploitation Contracts; Comparative Study of Iranian and French Law", Legal Research, Vol. 29, No. 114, 2026, pp: 29-44.

DOI: <https://doi.org/10.48308/jlr.2026.239457.2882>

Received: 16/04/2025-Accepted: 02/02/2026

1. Professor of Law, Faculty of Law, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

Corresponding Author Email: p.mohamadi@modares.ac.ir

2. L.L.M, Faculty of Law, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

Copyright: © 2026 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

a conflict arises between the author's moral right of disclosure and the concurrent economic rights of the contracting party, the author's moral right of disclosure generally remains protected, even where it is subject to limited modification. Such protection may restrict the economic rights of the contracting party and, in certain circumstances, may even expose them to extinction.

Methods

In this study, a descriptive-analytical research method with a comparative approach was used, and its discussions were organized in several sections. In the concepts section, the theoretical foundations of the right of disclosure, including its definition, the position of the right of disclosure in French and Iranian law, and the status of this right in copyright exploitation contracts were examined. Then, in the restriction of the right of disclosure section, the effect of this right on the exercise of the financial rights of the exploiter was analyzed, and the restrictions resulting from it in relation to the right of reproduction, the right of presentation, the right of performance, and the right to create derivative works were studied. Next, the elimination of the right of disclosure section examined the role of this right in nullifying or suspending financial rights in commission contracts and employment contracts, and showed that the exercise of the right of disclosure can challenge the implementation of these contracts. In the final section, solutions are presented to reduce the negative effects of the right of disclosure and manage the risks arising from it in contractual relations. Theoretical findings show that the right of disclosure, in addition to initial publication, also affects republishing, display, reproduction, and even the format of presentation of the work, and that the exploitation of financial rights will remain suspended until the creator allows disclosure.

Results and Discussions

Comparative analysis shows that the priority of the right of disclosure over financial rights is an accepted rule in both legal systems. As a result, even a valid publishing or licensing agreement cannot oblige the author to disclose unless he exercises this right freely and knowingly. For example, if the publisher has the right to publish a book according to the agreement but the author has not yet published it or refuses to deliver it, the publisher cannot demand that he be forced to publish and may only have the right to compensation. This situation is also repeated in commission and employment contracts because the obligation to disclose before the work appears is tantamount to the abandonment of a right that has not yet been created and is therefore considered to be without binding effect. Thus, although the employer or client becomes the owner of financial rights, he does not have the practical possibility of exercising financial rights until the author intends to disclose. This indicates that the right of disclosure is not only an individual right but also a protective tool to maintain the independence of the artist's creativity. If the creator refuses to disclose without a valid reason and this refusal causes damage, his civil liability will be examined. Therefore, the right to disclose does not in itself prevent the execution of the contract, but it can suspend its execution for an indefinite period and, in the absence of a clear contractual provision, cause significant economic losses. As a result, disclosure plays a decisive role in the balance between moral and financial rights, and the lack of a contractual provision regarding the time and manner of disclosure increases the legal and economic risk of the exploiter. In the meantime, the role of a precise and transparent exploitation contract becomes more important than ever, because only by including clear terms can disputes and lengthy lawsuits be prevented.

Conclusion

Based on the comparison of the two systems, it is clear that the right of disclosure has legal priority over financial rights and can limit, suspend, or nullify the execution of the contract even after the transfer or granting of a license to exploit financial rights. In practice, this may put the economic interests of the exploiter at risk, especially when financial investments have been made before disclosure. Therefore, it is suggested that publishing and exploitation contracts include explicit clauses regarding the time of disclosure, the limits of possible delays, the guarantee of non-disclosure, the obligation, and the right to terminate. Such provisions can ensure a balance between the will of the creator and the interests of the exploiter and prevent subsequent disputes. In addition, raising the legal awareness of publishers and employers and educating them about the status of the right of disclosure can help reduce economic risks. Finally, the right of disclosure as a moral right can establish a link between creative freedom and economic order and, for this reason, should be considered carefully and delicately in any legal system.

Keywords: Author, Right of disclosure, Exploitation Contract, Limitations of the right of Disclosure on the Economic Rights of the Exploiter, Modifiability of the Right of Disclosure.

محدودیت‌های حق افشای اثر توسط پدیدآورنده بر قراردادهای بهره‌برداری از حقوق مؤلف؛ مطالعه تطبیقی حقوق ایران و فرانسه

پژمان محمدی^۱، سعیده حسینی^۲

نکات برجسته

- اصولاً اعمال حق معنوی پدیدآورنده برای تعیین زمان، مکان و شیوه افشای اثر در حقوق ایران و فرانسه، حقوق مالی بهره‌بردار طرف قرارداد را محدود می‌کند.
- در هر دو کشور، اجرای این حق به صورت سلبی با عدم افشای اثر همراه است.
- در برخی حالات محدود، از بین رفتن حقوق مالی طرف قرارداد با پدیدآورنده متصور است.

چکیده

حق افشای اثر یکی از حقوق معنوی پدیدآورنده است که بیش از هر کشوری زاده رویه قضایی کشور فرانسه است و نقشی اساسی در حفظ حریم خصوصی و کنترل پدیدآورنده بر اثرش ایفا می‌کند. نزدیکی حقوق ایران و فرانسه در شناسایی و اعمال حقوق پدیدآورنده، باعث ایجاد ضرورت بررسی موضوع حاضر در دو نظام حقوقی مذکور شده است. در حالی که رویه قضایی مستمر فرانسه در این زمینه قانون‌گذار آن کشور را به شناسایی این حق و تعیین قلمرو تأثیرگذاری آن در موارد مختلف واداشته است، در ایران چنین وضعی در رویه قضایی یا قوانین دیده نمی‌شود. این مقاله به بررسی تأثیرات حق افشا بر حقوق مالی بهره‌برداران پرداخته است. یکی از سؤالات اصلی این است که آیا حق افشا در قراردادهای مجوز بهره‌برداری قابل تعدیل و واگذاری است یا خیر. این مقاله با روش تحلیلی و توصیفی و با استفاده از منابع کتابخانه‌ای در پاسخ به این پرسش به نتیجه منفی دست یافته است. نویسندگان باور دارند که حق افشا قابل تعدیل و واگذاری به دارنده مجوز بهره‌برداری نیست و حتی با انعقاد قرارداد کار یا سفارش یا استخدام برای خلق اثر نیز ساقط نمی‌شود. در واقع، یافته‌های این مقاله پس از انجام مطالعه تطبیقی در این دو نظام حقوقی نشان می‌دهد که حق افشا یک حق غیرقابل انتقال و غیرقابل اسقاط است و نمی‌توان آن را به دیگری واگذار یا از آن صرف‌نظر کرد. در نتیجه، پدیدآورنده همچنان حق دارد که در مورد زمان و نحوه افشا اثر خود تصمیم بگیرد؛ حتی اگر حقوق مالی اثر را منتقل یا مجوز بهره‌برداری آن را اعطا کرده باشد یا برای خلق اثر قرارداد استخدام یا سفارش منعقد کرده باشد. در واقع، در فرض تعارض حق پدیدآورنده و حق مالی هم‌زمان طرف قرارداد وی غالباً، حق معنوی افشای اثر توسط پدیدآورنده اگرچه تعدیل هم بشود، در امان می‌ماند و این ماندگاری و محافظت، می‌تواند گاهی حقوق مالی طرف قرارداد با پدیدآورنده را محدود کند و حتی در معرض زوال و نابودی، قرار دهد.

کلید واژگان: پدیدآورنده، حق افشا، قرارداد مجوز بهره‌برداری، محدودیت‌های حق افشا بر حقوق مالی بهره‌بردار، تعدیل‌پذیری حق افشا.

استناد به این مقاله: محمدی، پژمان، حسینی، سعیده، «محدودیت‌های حق افشای اثر توسط پدیدآورنده بر قراردادهای بهره‌برداری از حقوق مؤلف؛ مطالعه تطبیقی حقوق ایران و فرانسه»، فصلنامه تحقیقات حقوقی، دوره ۲۹، شماره ۱۱۴، تیر ۱۴۰۵، صص: ۴۴-۲۹.

DOI: <https://doi.org/10.48308/jlr.2026.239457.2882>

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۲۷ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۱۳

۱. استاد، دانشکده حقوق، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

/ایمیل نویسنده مسئول: p.mohamadi@modares.ac.ir

۲. کارشناس ارشد، دانشکده حقوق، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

Copyright: © 2026 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

مقدمه

در دنیای امروز که آثار ادبی و هنری نقش مهمی در اقتصاد دارند، حمایت از حقوق مؤلف اهمیت ویژه‌ای یافته است. خلق اثر برای پدیدآورنده حقوق مالی و معنوی ایجاد می‌کند؛ حقوق مالی امکان بهره‌برداری اقتصادی از اثر را فراهم می‌کنند، اما حقوق معنوی، از جمله حق افشا، همواره در اختیار پدیدآورنده باقی می‌مانند و قابل انتقال نیستند. حق افشا، به‌ویژه در حقوق فرانسه، به مؤلف اجازه می‌دهد زمان و شیوه انتشار اثر را حتی پس از قرارداد بهره‌برداری تعیین و منافع بهره‌بردار را با چالش مواجه کند. به عنوان مثال، یک نویسنده با یک ناشر قرارداد امضا کرده است تا کتابش منتشر شود، اما بعد از پایان نگارش کتاب تصمیم می‌گیرد که آن را منتشر نکند یا تاریخ انتشار را تغییر دهد. آیا ناشر می‌تواند بدون رضایت نویسنده کتاب را منتشر کند؟ آیا نویسنده می‌تواند از این حق برای جلوگیری از بهره‌برداری مالی ناشر استفاده کند؟ این موضوع به‌ویژه در قراردادهای سفارش و استخدام پیچیده‌تر می‌شود. آیا سفارش‌دهنده می‌تواند پدیدآورنده طرف قرارداد سفارش را به انتشار اثر مجبور کند؟ این حق همچنین، می‌تواند محدودیت‌هایی بر بهره‌برداران اعمال کند یا مانع اعمال شایسته حقوق مالی آنها شود. از سوی دیگر، بهره‌برداران نیز به دلیل عدم افشا، متضرر می‌شوند. در حقوق فرانسه باتوجه به غیرقابل معامله بودن حقوق معنوی از جمله حق افشای اثر، پاسخ این پرسش‌ها عمدتاً به سود شناسایی حق پدیدآورنده بر اعمال حق افشای خویش ختم شده است. با این حال، در این کشور، غیرقابل انتقال بودن حقوق معنوی از جمله حق افشای اثر مانع از امکان توافق توسط پدیدآورنده برای اجرای این حقوق و متناسب کردن آنها با ضروریات، عرف، اقتضائات فنی بهره‌برداری و منافع عمومی نمی‌شود. در پاسخ به این پرسش‌ها با تمایز میان انواع آثار، باید معتقد بود حق افشا هرچند آفرینش اثر در قالب روابط قراردادی استخدامی یا سفارشی باشد، با تعدیل‌هایی پابرجا می‌ماند. بنابراین، افزون بر اینکه ضرورت دارد در تنظیم قراردادهای بهره‌برداری، پیش‌بینی‌های لازم برای ایجاد تعادل میان این دو دسته حقوق صورت گیرد، مناسب است تراضی پدیدآورنده درباره اجرای حقوق معنوی خود تا مرز سلب یا انتقال آنها پیش نرود؛ زیرا در این صورت نظم عمومی مبنای شناسایی و اعطای این حقوق مانع از تحقق و اثرگذاری قراردادهایی از این دست می‌شود. پاسخ این پرسش‌ها در حقوق ایران قابل بررسی است. در این زمینه پژوهش جدی در حقوق ایران دیده نمی‌شود.

این مقاله به منظور پیوند عمیق میان حقوق ایران و فرانسه در این حوزه و شناسایی حقوق معنوی گسترده برای پدیدآورنده، با تطبیق این دو نظام حقوقی به منظور شناسایی وضع موجود و ارائه راهکار جلوگیری از بروز اختلافات طرفین قرارداد در این زمینه به بررسی نحوه ایجاد تعادل بین حق پدیدآورنده برای کنترل افشای اثر و حقوق بهره‌بردار که انتظار دارد از سرمایه‌گذاری خود بهره ببرد، پرداخته است. پرسش‌های اصلی شامل محدودیت‌های حق افشا بر حقوق مالی بهره‌بردار، الزامات پدیدآورنده برای افشای اثر در قراردادهای سفارش و استخدام و امکان اجبار پدیدآورنده به افشای اثر از طریق قرارداد است. مقاله به چهار مبحث تقسیم شده است: ۱. بررسی مفاهیم حق افشا و قراردادهای بهره‌برداری از حقوق مؤلف؛ ۲. بررسی آثار محدودکننده حق افشا بر حقوق مالی بهره‌بردار و تأثیر آن بر حق تکثیر، عرضه، نمایش و خلق آثار اشتقاقی؛ ۳. بررسی آثار زایل‌کننده حق افشا در قراردادهای استخدامی و سفارشی و اینکه آیا پدیدآورنده در این موارد موظف به افشای اثر است یا خیر؛ ۴. ارائه راهکارهایی برای کاهش تأثیرات منفی حق افشا.

۱. مفاهیم

برای درک بهتر تأثیر حق افشا بر قراردادهای بهره‌برداری از حقوق مؤلف، ابتدا لازم است مفاهیم کلیدی مرتبط با این موضوع بررسی شود. در این بخش، ابتدا به تعریف و جایگاه حق افشا پرداخته می‌شود و سپس قراردادهای بهره‌برداری از

حقوق مؤلف بررسی خواهد شد تا در ادامه روشن شود چگونه این دو مفهوم بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند.

۱.۱. حق افشا

در این قسمت مفهوم حق افشا، حق افشا در حقوق فرانسه و در پایان، در حق افشا در حقوق ایران بررسی می‌شود.

۱.۱.۱. مفهوم حق افشا

حق افشا به عنوان حقی شخصی و غیرقابل انتقال برای پدیدآورنده یا دارندگان حقوق مؤلف پس از مرگ وی، اختیار تصمیم‌گیری در خصوص زمان و چگونگی معرفی اثر به جامعه را می‌دهد. اعمال این حق، ارتباط مستقیمی با شخصیت پدیدآورنده دارد؛ زیرا اثر به نوعی آیینه تمام‌نمای روحیات و اندیشه‌های پدیدآورنده است. حق افشا به طور مستقیم به شخصیت پدیدآورنده گره خورده و با اعمال ارادی برای یک بار، منتفی می‌شود. اگرچه با نخستین انتشار، حق افشا، موضوع فرسایش حق قرار می‌گیرد، به نظر گروهی، با بهره‌برداری، اثر به شکل دیگر مجدداً احیا می‌شود.^۱ افشا، پیش‌نیاز بهره‌برداری مالی از اثر و ورود آن به فرایند تجارت است. هیچ فرد یا نهادی نمی‌تواند پدیدآورنده را به افشای اثرش مجبور کند. افشا مرز بین حریم خصوصی و عمومی اثر را مشخص می‌کند.^۲ حق افشا شامل حق خودداری از انتشار اثر در صورت تکمیل نشدن یا آماده نبودن برای انتشار بنا به درخواست پدیدآورنده هم می‌شود.^۳ الزام پدیدآورنده به افشا اثری که او علاقه‌مند به حفظ جنبه محرمانه آن است قابل قیاس با باز کردن در منزل دیگری به عنف است.^۴ واگذاری حق اولین نشر به طور صریح یا ضمنی دلالت بر واگذاری اجرای حق افشای اثر ندارد. در نتیجه، این حق همچنان به قوت خود باقی خواهد ماند.^۵ بنابراین، تحویل پیش‌نویس یک اثر به ناشر برای ویرایش، یا کسب نظر انتقادی، اجازه انتشار و افشا توسط پدیدآورنده محسوب نمی‌شود و حتی اگر نویسنده، با این ناشر، در خصوص انتشار دیگر آثار قرارداد داشته باشد، برای انتشار این اثر باید رضایت نویسنده اخذ شود.

۱.۱.۲. حق افشا در حقوق فرانسه

پیش از اصلاحات قانون ۱۹۵۷ فرانسه، حق افشا در رویه قضایی این کشور شناسایی شده بود. از جمله آرای مهم، رأی دادگاه استیناف پاریس در پرونده کاموین (۶ مارس ۱۹۳۱)^۶ است که با تأکید بر ماهیت شخصی و غیرمالی حق افشا، اعلام کرد تنها پدیدآورنده اختیار افشای اثر را دارد. در این پرونده، کاموین پس از پاره کردن نقاشی‌های خود، موجب شد شخصی آنها را جمع‌آوری و بدون اجازه در بازار عرضه کند؛ دادگاه این اقدام را نقض حق افشا دانست. این حق بعدها در ماده ۲-۱۲۱ L. قانون مالکیت فکری فرانسه مصوب ۱۹۹۲ تصریح شد که بر انحصار پدیدآورنده در تصمیم‌گیری درباره

۱. کرنو، ماری، ایزابل دولامبر توری، پیر سیرنلی و کاترین والر، *فرهنگ تطبیقی حقوق مؤلف و کپی رایت*، جلد اول: حقوق فرانسه، حقوق بلژیک و حقوق انگلستان، ترجمه علیرضا محمدزاده وادقانی و پژمان محمدی، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۹۰، ص ۵۲.

۲. زرکلام، ستار، *حقوق مالکیت ادبی و هنری*، تهران: سمت، ۱۳۸۷، صص ۱۱۰-۱۱۲.

۳. Standler, Ronald B. "Moral rights of Authors in the USA", 2012, PP 3-4.

۴. کلمبه، کلود، *اصول بنیادین حقوق مؤلف و حقوق مجاور در جهان*، ترجمه علیرضا محمدزاده وادقانی. تهران: میزان، ۱۳۹۰، ص ۸۳.

۵. حکمت‌نیا، محمد، *نظام مالکیت فکری (خاستگاه، زیرساخت‌ها و ساختارها)*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۴۰۰، صص ۳۶۸-۳۶۹.

۶. Camoin v. Carco (Affaire Camoin) Trib. Civ. Seine, Nov. 15, 1925; DP. 1928, 2, p.89, note M. Nast; DA. 1928, 7 (Fr.). Cour d'appel [CA]] [regional court of appeal] Paris, March 6, 1931; DP. 1931, 2 p.88, note M. Nast; S. 1932, 2 (Fr.).

زمان و نحوه افشای اثر تأکید دارد. بر پایه ماده 3-121.L، در صورت امتناع یا سوءاستفاده وراث، دادگاه می‌تواند برای حفظ منافع عمومی دستور افشای اثر را صادر کند.^۱ همچنین مطابق ماده 9-122.L، در صورت بهره‌برداری نادرست یا سوءاستفاده آشکار، دادگاه مجاز به صدور دستور توقف یا اجازه بهره‌برداری است. بدین ترتیب، حق افشا در حقوق فرانسه زاده رویه قضایی است که بعدها وارد قوانین موضوعه شده است.

۱.۱.۳. حق افشا در حقوق ایران

در نظام حقوقی ایران، هرچند حق افشا به‌طور صریح در قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ ذکر نشده است، اما باتوجه به مجموعه‌ای از مقررات می‌توان آن را به‌عنوان یکی از حقوق معنوی پدیدآورنده شناسایی کرد. ماده ۳ این قانون، حقوق پدیدآورنده را شامل نشر، پخش، عرضه و اجرای اثر دانسته و در تفسیری موسع، «نشر» را می‌توان شامل حق افشا نیز تلقی کرد. همچنین، قسمت اخیر ماده ۱۹ همان قانون، افشای اثر بدون مجوز پدیدآورنده را ممنوع اعلام کرده و ماده ۲۵ آن ضمانت اجرای حبس را برای متخلفین پیش‌بینی کرده است. علاوه بر این، تبصره ماده ۶۵ قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶، آثار چاپ نشده را غیرقابل توقیف دانسته است. بنابراین، با استناد به مواد ۳ و ۱۹ قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ و تبصره ماده ۶۵ قانون اجرای احکام مدنی، می‌توان حق افشا را به‌عنوان یکی از حقوق معنوی بنیادین پدیدآورنده در حقوق ایران به رسمیت شناخت و اعمال آن را مستقل از حقوق مالی تلقی کرد.^۲

در آثار اشتراکی، افشای اثر مستلزم قصد جمعی تمام پدیدآورندگان است و در آثار مرکب یا اشتقاقی، منوط به افشای اثر اولیه است. در آثار ناشی از سفارش یا استخدام نیز حق افشا برای پدیدآورنده محفوظ می‌ماند. توافق بر افشا پیش از خلق اثر، تعهد نسبت به حق محسوب می‌شود که هنوز ایجاد نشده و در حکم اسقاط مال می‌باشد؛ افزون بر این، باتوجه به ماهیت شخصی حق افشا، الزام به افشا یا انتقال آن امکان‌پذیر نیست. قرارداد سفارش، حق افشا را از پدیدآورنده سلب نمی‌کند و در صورت امتناع وی از افشا، تنها راهکار پذیرش مسئولیت قراردادی و پرداخت خسارت است.^۳

درباره زوال حق افشا، سه دیدگاه اصلی مطرح است. دیدگاه سنتی، زوال حق افشا را رد کرده است. دیدگاه دوم، استهلاک حق را می‌پذیرد، اما آن را به شیوه‌های مورد پذیرش پدیدآورنده محدود می‌کند؛ در ماده 2-121.L قانون مالکیت فکری فرانسه به‌وضوح تأکید شده است: «پدیدآورنده به‌تنهایی حق افشای اثر خود را دارد. او با رعایت مفاد ماده 24-132.L، فرایند افشا و شرایط آن را تعیین می‌کند. ...». سوم، نظریه‌ای که زوال حق را مطلق و مستقل از نحوه انتشار می‌داند. رویه قضایی فرانسه میان دیدگاه دوم^۴ و سوم^۵ در نوسان است. با مقایسه وضعیت دو نظام حقوقی مذکور، روشن است

^۱. Mallet-Poujol, N. "Droit à l'information et propriété intellectuelle", *Dossier*, No 192, 2001, P 48.

^۲. محسنی، سعید و سید محمد مهدی قبولی درافشان، «حق افشای اثر ادبی و هنری (مطالعه تطبیقی در حقوق ایران و فرانسه)»، *فصلنامه حقوقی خصوصی*، دوره ۱۰، شماره ۲، ۱۳۹۲، ص ۳۵۴.

^۳. Binctin, N. "Le droit moral en France", *Les Cahiers de propriété intellectuelle*, Volume 25, No 1, 2013, P 350.

^۴. TGI Paris, May 19, 2009, Propr. intel. 2009, No. 33, p. 371, obs. Lucas. Paris, March 13, 2009, Propr. intel. 2009, No. 32, p. 263, obs. Lucas, Paris, Nov. 14, 2008, Propr. intel. 2009, No. 31, p. 164, obs. Bruguière. - Paris, 4 Ch February 14. 2001, Prop. Intel, 2001, No. 1, p. 64, obs. Lucas; CCE March 2001, comm. No. 25, notes Caron; Juris Data n° 2001-134242-4 Ch. Dec 12 2001, JCP E 2002. 1806; Owner intell 2002, No. 5, p. 49, obs. Luke.

^۵. Vivant, M. and Jean Michel Bruguière. *Droit d'auteur et droits voisins*, Dalloz, Deuxième Édition, 2013, PP 383-384.

حقوق ایران در زمینه شناسایی حق افشا و قلمرو و تأثیر آن بر قراردادهای بهره‌بردار، شفاف نیست و این امر می‌تواند موجب بروز مشکلات جدی در روابط قراردادی بشود.

۱.۲. قراردادهای بهره‌بردار از حقوق مؤلف

پدیدآورندگان آثار معمولاً توانایی بهره‌برداری مستقیم از آثار خود را ندارند، بنابراین ناگزیر به انعقاد قراردادهای بهره‌بردار می‌اند. این قراردادها شامل انتقال^۱ حقوق (که در ایران بیشتر در حوزه مالکیت صنعتی کاربرد دارد) و مجوز بهره‌برداری^۲ است. در قرارداد لیسانس، مجوزدهنده^۳ به مجوزگیرنده^۴ اجازه استفاده از اثر را تحت شرایط معین می‌دهد، اما همچنان مالک اثر باقی می‌ماند.^۵ در نظام حقوقی ایران، باوجود شناسایی انتقال ارادی حقوق مالی توسط پدیدآورنده، قوانین مستقلی برای قراردادهای بهره‌بردار از حقوق مؤلف وجود ندارد و این قراردادها تابع قواعد عمومی قراردادهای ماده ۱۹۰ قانون مدنی‌اند. در مقابل، حقوق فرانسه مقررات دقیق‌تری دارد؛ مطابق مواد L131-2 و L131-3 قانون مالکیت فکری فرانسه، قراردادهای عرضه، انتشار و تولید آثار شنیداری و دیداری باید به‌صورت مکتوب منعقد شوند و در برخی موارد، مانند آثار سینمایی و شنیداری-دیداری، مطابق ماده L123-1 قانون سینما و تصویر متحرک مصوب ۲۴ ژوئیه ۲۰۰۹ در دفتر ثبت عمومی آثار سینمایی ثبت شوند.^۶ در نتیجه، نظام حقوقی ایران انعطاف بیشتری دارد، اما در مقابل، حمایت کمتری از پدیدآورندگان آثار فکری ارائه می‌دهد، درحالی‌که در حقوق فرانسه، الزام به ثبت و مکتوب بودن قراردادهای برای حمایت از مؤلفان به‌عنوان طرف ضعیف قرارداد در نظر گرفته شده است. قرارداد مجوز بهره‌برداری حق استفاده از حقوق مالی اثر را بدون انتقال مالکیت، به مجوزگیرنده می‌دهد. اصولاً مجوزدهنده حق شکایت از مجوزگیرنده را در حدود بهره‌برداری مجاز، از خود سلب می‌کند، اما در صورت نقض شرایط، می‌تواند خسارت مطالبه یا قرارداد را فسخ کند.^۷ این قراردادها همچنین میزان سهم پدیدآورنده و دیگر مشارکت‌کنندگان را در درآمد اثر تعیین می‌شود.^۸ در ایران، حق التألیف می‌تواند به‌صورت نقدی یا غیرنقدی باشد.^۹

۲. محدودکنندگی حق افشا در اعمال حقوق مالی بهره‌بردار

برتری موقعیت پدیدآورنده به‌عنوان اعطاکننده مجوز، به او امکان می‌دهد با درج شروط در قرارداد، حدود اجرای حقوق مالی بهره‌بردار را تعیین و محدود کند. این محدودیت‌ها نه‌فقط دامنه آزادی بهره‌بردار را کاهش می‌دهد، بلکه ممکن است بر رقابت

^۱. Assignment.

^۲. License

^۳. Licensor

^۴. Licensee

^۵. WIPO, *Wipo Intellectual Property Handbook*, World Intellectual Property Organization, 2004, PP 172-173.

^۶. قبولی درافشان، سید محمد مهدی و سعید محسنی، «قواعد عمومی حاکم بر قراردادهای بهره‌برداری از حقوق ادبی و هنری در ایران با مطالعه تطبیقی در حقوق فرانسه و مصر»، *فصلنامه فقه و اصول*، دوره ۴۴، شماره ۴، ۱۳۹۱، صص ۱۰۹-۱۱۴.

^۷. Newman, Christopher M. "A License Is Not A 'Contract Not To Sue': Disentangling Property And Contract In The Law Of Copyright Licenses", *Iowa Law Review*, Volume 98, Issue 3, P 1103. Doi:10.2139/ssrn.2010853

^۸. Watt, R. "Licensing and Royalty Contracts for Copyright", *Review of Economic Research on Copyright*, Volume 3, Issue 1, 2006, P 1.

^۹. محمدی، پژمان، «مفهوم و آثار حق تألیف»، *فصلنامه مطالعات حقوق تطبیقی*، دوره ۲، شماره ۱، ۱۳۹۰، ص ۱۹۲.

اقتصادی نیز تأثیرگذار باشد.^۱ این حق به پدیدآورنده امکان می‌دهد تا در مورد زمان، مکان و شیوه ارائه اثر خود به عموم تصمیم‌گیری کند. از سوی دیگر، حقوق مالی بهره‌بردار که اغلب از طریق قراردادهای انتقال یا اعطای مجوز به او واگذار می‌شود، با هدف بهره‌برداری اقتصادی از اثر پدیدآورنده تأمین می‌گردد. این حقوق با وجود تمایز میان آنها، در برخی موارد به صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر یکدیگر تأثیرگذارند. یک پرسش این است که چگونه کنترل پدیدآورنده بر افشای اثر می‌تواند بر نوع، میزان، زمان یا مکان اعمال حقوق مالی توسط بهره‌بردار تأثیر بگذارد؟ حق افشا به پدیدآورنده امکان تعیین زمان، شیوه و شرایط معرفی اثر را می‌دهد و می‌تواند اجرای حقوق مالی بهره‌بردار مانند تکثیر و نمایش را تا پیش از افشا محدود کند؛ بهره‌بردار ملزم به رعایت این شرایط است. در ادامه، تأثیر محدودکننده حق افشا بر انواع حقوق مالی انتقال یا مجوز داده شده مانند تکثیر، عرضه، نمایش و خلق آثار اشتقاقی، مورد بررسی قرار می‌گیرد. وضعیت تأثیرگذاری محدودکننده حق افشا بر چگونگی اعمال حقوق مالی موضوع قراردادها توسط طرف قراردادها، در حقوق ایران به دلیل وحدت مبانی و عدم تصریح، شبیه حقوق فرانسه، به نظر می‌رسد. با این حال حقوق فرانسه علاوه بر وجود برخی احکام قانونی، تفسیر دکترین و رویه قضایی، این نتیجه را اگرچه با اختلاف در دامنه آن، به وضوح به دست می‌دهد، ولی حقوق ایران، از این غنا و اعتبار محروم است.

۲.۱. محدودیت‌های حق افشا بر حق تکثیر انتقال یافته یا مجوز داده شده

قانون‌گذار ایران تعریفی صریح از «تکثیر» ارائه نکرده، اما از مقررات مواد ۳ و ۵ قانون حمایت حقوق مؤلفان ۱۳۴۸، قانون ترجمه و تکثیر آثار ۱۳۵۲ و قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای ۱۳۷۹ برمی‌آید که تکثیر از حقوق مادی و قابل انتقال پدیدآورنده است. با این حال، بر پایه مواد ۳، ۴، ۱۹، ۲۳ تا ۲۵ قانون ۱۳۴۸، تا پیش از افشای اثر، اختیار تعیین زمان، مکان و نحوه افشا منحصرأ با پدیدآورنده است و هرگونه بهره‌برداری بدون رضایت او، حتی با وجود قرارداد انتقال یا مجوز، نقض حق معنوی افشا محسوب می‌شود.

در حقوق فرانسه، طبق ماده L122-3 قانون مالکیت فکری، تکثیر به معنای ارائه مادی اثر از هر طریق ارتباط با عموم است و مطابق مواد L121-2 و L132-1 تا L132-12، ناشر موظف است اثر را مطابق شرایط زمانی و کیفی مقرر در قرارداد منتشر و حق افشای مؤلف را رعایت کند. افشا و بهره‌برداری از اثر می‌تواند هم‌زمان یا جداگانه انجام شود، اما بهره‌بردار یا منتقل‌الیه موظف است مفاد قرارداد را رعایت کند و حق معنوی افشا را نقض نکند؛ بهره‌برداری مالی به خودی خود مجوز نقض این حق نیست.^۲ در خصوص آثار افشا شده، انتقال یا مجوز حق تکثیر بدون محدودیت مرتبط با حق افشای اولیه قابل اعمال است. در مقابل، درباره آثار افشا نشده، پدیدآورنده همچنان حق کنترل بر افشای اثر را دارد و می‌تواند آن را به عنوان محدودیتی بر اجرای حق تکثیر مجوز داده شده اعمال کند. در حالتی که پدیدآورنده مکان و زمان خاصی برای افشای اثر در نظر داشته باشد، شیوه اعمال حقوق بهره‌بردار محدود به اراده پدیدآورنده برای افشا است.^۳ بهره‌بردار به بهانه کسب منافع اقتصادی بیشتر و کاهش هزینه بهره‌برداری نمی‌تواند خواست پدیدآورنده را نادیده بگیرد. اقدام مغایر دارنده مجوز بهره‌برداری ممکن است از موارد نقض حق افشا تلقی شود.^۴ بنابراین، در هر دو نظام حقوقی ایران و

^۱ Miljković, S and Aleksandra Vasić, "On (un)enforceability of restrictive clauses in patent licence agreement", *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. Volume 54, 2017, P 637.*

^۲ کرنو، توری، سیرنلی و والر، پیشین، صص ۵۱-۵۲.

^۳ همان، ص ۵۲.

^۴ حسینی، سعیده، «تأثیر متقابل حقوق معنوی پدیدآورنده بر حقوق مالی طرف قرارداد در قراردادهای بهره‌برداری از حقوق مؤلف»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشگاه تربیت مدرس، ۱۴۰۳، صص ۵۶-۵۷.

فرانسه، حق افشا بر اعمال حق مادی تکثیر تقدم دارد و می‌تواند دامنه بهره‌برداری مالی منتقل‌الیه یا ناشر را محدود سازد. در نتیجه، در نظام حقوقی ایران و فرانسه، حق افشا بر حق مادی تکثیر تقدم دارد و می‌تواند حدود بهره‌برداری مالی دارنده مجوز یا ناشر را محدود کند.

۲.۲. محدودیت‌های حق افشا بر حق عرضه مجوز داده شده

در حقوق ایران، مقنن بدون تعریف صریح، در ماده ۳ قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ و ماده ۱ قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹ تلویحاً حق عرضه را شناسایی کرده است. از جمع مقررات یادشده با مواد ۳، ۴، ۱۹، ۲۳ و ۲۴ قانون ۱۳۴۸ و مواد ۴ و ۷ آیین‌نامه اجرایی مواد ۲ و ۱۷ قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای چنین برمی‌آید که دارنده مجوز عرضه فقط در حدود شرایط تعیین شده از سوی پدیدآورنده مجاز به بهره‌برداری است و اقدام مغایر می‌تواند به نقض حق افشا بینجامد. واگذاری حق عرضه به تنهایی شامل سایر حقوق مالی مانند حق تکثیر نیست؛ چنان‌که اجازه اجرای نمایشی یک اثر، مجوزی برای تکثیر آن محسوب نمی‌شود.^۱

در حقوق فرانسه نیز طبق مواد L122-1 و L122-2 و در پرتو ماده L121-2 قانون مالکیت فکری، دارنده مجوز عرضه مقید به شرایط افشای اثر از سوی پدیدآورنده است و نقض آن می‌تواند تجاوز به حق افشا تلقی شود. در هر دو نظام، اعمال حق عرضه منوط به رعایت اراده پدیدآورنده درخصوص نحوه و زمان افشای اثر است و چنانچه اثر پیش‌تر افشا شده باشد، حق افشا مانع اجرای حق عرضه نخواهد بود؛ در آثار افشانشده، حق افشا همچنان مقدم و محدودکننده است و تا زمان افشای اثر، پدیدآورنده اختیار کامل در تعیین شرایط عرضه دارد، مگر آنکه در قرارداد خلاف آن تصریح شود.

۲.۳. محدودیت‌های حق افشا بر حق نمایش مجوز داده شده

حق نمایش صحنه‌ای از حقوق مالی پدیدآورنده است که طبق بند ۲ ماده ۵ قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ۱۳۴۸ قابل واگذاری و بهره‌برداری قراردادی است. در مقابل، حق افشا به موجب مواد ۳، ۴ و ۱۹ همان قانون، حقی معنوی و غیرقابل انتقال بوده و مقدم بر بهره‌برداری مالی است؛ به گونه‌ای که تا زمان افشای اثر، دارنده مجوز نمایش حق استفاده مالی ندارد. در حقوق فرانسه، طبق مواد L132-3 و L132-21 قانون مالکیت فکری، برگزارکننده موظف است اجرای اثر را با رعایت حقوق معنوی مؤلف انجام دهد، اطلاعات مالی را ارائه و حق الزحمه را در موعد مقرر پرداخت کند. افشا و نمایش می‌توانند با توافق طرفین هم‌زمان انجام شوند، اما شرایط افشا تابع اراده پدیدآورنده است و ممکن است محدودیت‌هایی بر زمان، مکان یا نحوه آن اعمال شود. در صورتی که اثر قبلاً افشا شده باشد، بهره‌برداری مالی از حق نمایش بدون مانع خواهد بود. در نتیجه، در نظام‌های حقوقی ایران و فرانسه، تقدم حق افشا بر حق مالی نمایش پذیرفته شده و بهره‌برداری از حق نمایش منوط به تحقق افشاست.

۲.۴. محدودیت‌های حق افشا بر حق خلق اثر اشتقاقی مجوز داده شده

حق خلق اثر اشتقاقی به شخص ثالث اجازه می‌دهد با استفاده از اثر موجود، اثر جدیدی خلق کند. این حق می‌تواند از سوی پدیدآورنده اثر اصلی از طریق قرارداد یا مجوز اعطا شود. مطابق بند ۲ ماده L113-2 قانون مالکیت فکری فرانسه،

۱. صفایی، سید حسین، *مقالاتی درباره حقوق مدنی و حقوق تطبیقی*، تهران: میزان، ۱۳۸۶، ص ۷۷.

اثر اشتقاقی اثری است که با استفاده از اثر پیشین، اما بدون همکاری مؤلف آن ایجاد شده باشد. فهرست آثار مشتق در فرانسه حصری نیست و حقوق پدیدآورنده اثر اولیه محفوظ است. در ایران، حق خلق اثر اشتقاقی برای فیلم، تلویزیون، نمایش صحنه‌ای، ترجمه، اقتباس و دیگر آثار براساس بندهای ۱، ۲، ۵، ۶ و ۷ ماده ۵ قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ۱۳۴۸ به رسمیت شناخته شده است. پدیدآورندگان آثار اشتقاقی دارای حقوق معنوی و مالی مستقل‌اند. قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزار ۱۳۷۹ و ماده ۱۳ آیین‌نامه اجرایی مواد ۲ و ۱۷ این قانون، حقوق ناشی از نرم‌افزارهای مشتق را به پدیدآورنده نرم‌افزار جدید اختصاص می‌دهد. حق افشای اثر اولیه ممکن است دسترسی به اثر اصلی و در نتیجه خلق اثر مشتق را محدود کند، اما این محدودیت ظاهری است؛ زیرا آثار اشتقاقی ماهیت مستقل دارند و حقوق معنوی و مالی جداگانه‌ای برای پدیدآورنده جدید ایجاد می‌کنند. بنابراین در حقوق ایران و فرانسه اصولاً حق افشای پدیدآورنده اثر اولیه نمی‌تواند موجب محدودیت اعمال حق خلق اثر اشتقاقی انتقال یافته یا مجوز داده شود.

۳. زائل‌کنندگی حق افشا نسبت به حقوق مالی بهره‌بردار

در قراردادهای سفارش و استخدام، پرسش‌هایی درباره زوال یا تعدیل حق افشا مطرح است: آیا کارفرما می‌تواند پدیدآورنده را به افشا ملزم کند؟ در صورت امتناع، وضعیت قرارداد و حقوق طرفین چگونه خواهد بود و آیا حقوق معنوی همراه با حقوق مالی منتقل می‌شوند؟ این موضوع در ادامه با تمرکز بر تأثیر حق افشا بر حقوق مالی، در دو بخش «سفارشی» و «استخدامی» بررسی می‌شود.

۳.۱. قراردادهای سفارش

در نظام حقوقی فرانسه براساس احکام عمومی ماده ۱۱۳۰ قانون مدنی واگذاری حقوق مربوط به آثاری که هنوز خلق نشده‌اند؛ به شرطی که مطابق ماده ۱۱۲۹ آن قانون قابل تعیین باشد، می‌تواند موضوع قرارداد باشد. درخصوص آثار ادبی و هنری آتی، انتقال کلی براساس ماده L131-1 قانون مالکیت فکری باطل است و بطلان آن از نوع بطلان نسبی است و تنها پدیدآورنده حق دارد به آن استناد کند. این امر برای حمایت از پدیدآورنده، به‌ویژه پدیدآورندگان جوان است؛ زیرا تا قبل از آفرینش اثر، ارزیابی و ارزش‌گذاری اثر ممکن نیست. ممنوعیت انتقال کلی حقوق آثار آینده از امکان انتقال حقوق در قراردادهای سفارش متمایز است؛ چراکه اولاً قراردادهای سفارش محدود به مصادیقی مشخص و مورد پذیرش عرف و عقلای جامعه‌اند. ثانیاً در قرارداد سفارش، اوصاف اثر سفارشی به‌طور دقیق مشخص می‌شود، بنابراین موضوع قرارداد معلوم و معین است؛ ثالثاً موضوع قرارداد خدمات پدیدآورنده است که در نتیجه آن اثری پدید می‌آید و حقوق مالی آن به سفارش‌دهنده تعلق می‌گیرد.^۱ حال این پرسش مطرح می‌شود که آیا صرف انعقاد قرارداد سفارش به زوال حق افشا و واگذاری آن به سفارش‌دهنده منجر شده است؟ آیا پدیدآورنده می‌تواند براساس حق افشای خود، سفارش‌دهنده را مجبور به پذیرش اثر کند؟

اثر، امتداد شخصیت پدیدآورنده و جلوه اوست. پدیدآورنده به‌واسطه دارا بودن حق افشا با دو جنبه ایجابی و سلبی قادر به اتخاذ تصمیم نهایی درخصوص افشا یا عدم افشای اثر است. جنبه سلبی افشا به پدیدآورنده اجازه می‌دهد اثری را که نسبت به آن رضایت ندارد، افشا نکند و تحویل ندهد. اگرچه سفارش‌دهنده و کارفرما طبق مفاد قرارداد متعهد به دریافت

^۱. قبولی درافشان و محسنی، پیشین، صص ۱۲۵-۱۲۶.

اثر است، این الزام برخاسته از حق معنوی افشا نیست، بلکه ناشی از حق قراردادی مؤلف است.^۱ براین اساس، سفارش دهنده می تواند از پذیرش اثری که با مفاد قرارداد مطابقت ندارد، خودداری کند؛ هرچند پدیدآورنده آن را کامل و آماده افشا بداند. در مقابل، پدیدآورنده نیز ممکن است پس از انعقاد قرارداد یا خلق اثر، به هر دلیلی از افشای آن منصرف شود. اگرچه قرارداد سفارش موجب انتقال یا اسقاط و زوال حق معنوی افشا نمی شود، اعمال جنبه سلبی این حق توسط پدیدآورنده می تواند مانعی در برابر اعمال حقوق مالی سفارش دهنده ایجاد کند.

در پرونده دوبوفه علیه رنو (۱۹۷۳) در فرانسه، دادگاه سفارش دهنده را ملزم به تکمیل اثر سفارشی دانست. دوبوفه موظف بود مدل و دستورالعمل مجسمه ای را ارائه دهد و رنو در صورت پذیرش، پروژه را تکمیل می کرد. با توقف پروژه از سوی رنو، دادگاه با استناد به مواد ۱ و ۳ قانون حقوق مؤلف فرانسه، دوبوفه را موفق به الزام رنو به تکمیل و حفظ تمامیت اثر کرد. این پرونده نخستین نمونه الزام سفارش دهنده به اتمام و حفاظت از یک اثر هنری بود.^۲ قانونگذار فرانسه در مواد ۱۳۱-۱۳۲ تا ۱۳۳-۳ به قرارداد سفارش برای تبلیغات پرداخته و از سایر قراردادهایی که ممکن است برای خلق آثار سفارشی منعقد شود نام نبرده است. ماده ۳۱-۱۳۲ قانون مالکیت فکری فرانسه مقرر می دارد: «درمورد اثر سفارشی که برای تبلیغات استفاده می شود، قرارداد بین تهیه کننده و نویسنده مستلزم واگذاری حقوق بهره برداری از اثر به تهیه کننده است، مشروط بر اینکه این قرارداد برای هر شیوه بهره برداری از اثر بسته به منطقه جغرافیایی، مدت زمان چاپ و اندازه چاپ، مدت زمان چاپ و اندازه چاپ، دستمزد جداگانه ای را مشخص کند. توافق نامه بین سازمان های نماینده نویسندگان و سازمان های نماینده تولیدکنندگان تبلیغات، عناصر اساسی را تعیین می کند که در ترکیب پاداش مربوط به استفاده های مختلف از آثار وارد می شود. مدت قرارداد بین یک تا پنج سال است. مفاد آن ممکن است به موجب حکمی برای همه اشخاص ذی نفع لازم الاجرا شود». در نتیجه اماره انتقال حقوق به تهیه کننده یا سفارش دهنده مشروط بر حق الزحمه مستقل برای هریک از شیوه های بهره برداری است. قانونگذار ایران درخصوص ماهیت قراردادهای سفارش سکوت کرده است، اما به موجب ماده ۱۳ قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸، بند ب ماده ۶ قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه ای مصوب ۱۳۷۹ و ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی مواد ۲ و ۱۷ قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه ای مصوب ۱۳۸۳ حقوق مالی آثار سفارشی را از آن سفارش دهنده می داند.^۳ ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی مواد ۲ و ۱۷ قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه ای مصوب ۱۳۸۳ مقرر می دارد: «نرم افزار ممکن است به سفارش شخص حقیقی یا حقوقی پدید آمده باشد. حقوق مادی نرم افزارهایی که مطابق ماده ۶ قانون پدید می آیند... متعلق به سفارش دهنده است، ... ولی حقوق معنوی نرم افزارها متعلق به پدیدآورنده است». بنابراین، اسقاط حق افشا توسط پدیدآورنده در زمان انعقاد قرارداد سفارش و پیش از خلق اثر سفارشی، اسقاط مالم یجب است و حق افشا از حقوق معنوی غیر قابل انتقال و اسقاط برای پدیدآورنده است. در صورت عدم افشا اثر توسط پدیدآورنده، سفارش دهنده می تواند قرارداد را فسخ و خسارت مطالبه کند.

بنابراین انعقاد قرارداد سفارش در نظام حقوقی ایران و فرانسه منجر به زوال حق افشای پدیدآورنده نمی شود. در قرارداد سفارش موضوع اجرای اثری فکری است؛ این موضوع موجب ایجاد حقوق مؤلف فقط در اثر برای پدیدآورنده است. تحت

۱. Vivant and Bruguière. Op. Cit., PP 385-386.

۲. Françon, André and Jane C. Ginsburg, "Authors' Rights in France: The Moral Right of the Creator of a Commissioned Work to Compel the Commissioning Party to Complete the Work", *Columbia Journal of Arts and Law*, Volume 9, Issue 381, 1985, PP 386-391.

۳. زرکلام، پیشین، صص ۲۹۲-۲۹۴.

این عنوان، پدیدآورنده مجاز به اعمال حق افشای اثر در تحویل ندادن اثرش است.^۱ در نتیجه، پدیدآورنده اثر سفارشی می‌تواند به واسطه دارا بودن حق معنوی افشا مانع اعمال حقوق مالی سفارش‌دهنده شود. سفارش‌دهنده نیز به‌منظور جلوگیری از توسعه خسارت ناشی از عدم افشا، راهکاری جز درج شرط وجه التزام در قرارداد سفارش، مطالبه خسارت ناشی از عدم افشا و عدم تحویل اثر سفارشی و نهایتاً فسخ قرارداد سفارش ندارد.

۳.۲. قراردادهای استخدام

آثار استخدامی وضعیتی مشابه با آثار سفارشی دارند. استخدام و تأمین سرمایه باعث انتقال پدیدآورندگی و حقوق معنوی پدیدآورنده به کارفرما نمی‌شود، هرچند که عده‌ای بر این باورند نوع قرارداد استخدام در تعیین و تخصیص حقوق به پدیدآورنده می‌تواند مؤثر باشد، زیرا در قرارداد استخدام دولتی پدیدآورنده فاقد قدرت مذاکره با کارفرمای دولتی است. در قرارداد استخدام یا کار با کارفرمای غیردولتی، کارفرمای بخش غیردولتی ممکن است به‌منظور ایجاد انگیزه برای خلق اثر توسط پدیدآورنده، به مذاکره و کسب رضایت او برآید.^۲ عده‌ای دیگر بر این عقیده‌اند که تمایزی میان کارفرمای دولتی و غیردولتی وجود ندارد؛ این نظر باتوجه به نظام حقوق مالکیت فکری ایران مقبول‌تر است. انعقاد قرارداد استخدام موجب اسقاط، زوال یا انتقال حق افشا به کارفرما نمی‌شود. در نظام حقوقی کامن‌لا، اگر اثری در نتیجه استخدام خلق شود، پدیدآورندگی به کارفرما تعلق دارد. در فرانسه، هیچ قراردادی از جمله قرارداد استخدام و سفارش، موجب تغییر عنوان پدیدآورنده و واگذاری حقوق معنوی او از جمله حق افشا به کارفرما نمی‌شود. حقوق مالی اثری که در نتیجه استخدام و با استفاده از امکانات کارفرما خلق می‌شود به کارفرما تعلق دارد؛ تعلق حقوق مالی به کارفرما باید تفسیر مضیق شود و برای انتقال حقوق مالی به کارفرما باید قرارداد مستقلی وجود داشته باشد و در حد ضرورت کاری حقوق به کارفرما منتقل شود.^۳ ماده ۱۱۱-۱ L قانون مالکیت فکری فرانسه مقرر می‌دارد: «پدیدآورنده اثر فکری بر این اثر، صرفاً به دلیل ایجاد آن، از یک حق انحصاری و قابل اجرا از اموال نامشهود علیه همه برخوردار است. ... وجود یا انعقاد قرارداد اجاره، کار یا خدمات توسط پدیدآورنده یک اثر فکری، با رعایت استثنائات مقرر در این آیین‌نامه، به‌منزله انحراف از برخورداری از حق شناخته شده در بند اول نیست. با رعایت همین ملاحظات، زمانی که پدیدآورنده اثر فکری، مستخدم دولت، یک مقام محلی، یک نهاد اداری دولتی، یک مقام اداری مستقل با شخصیت حقوقی، بانک فرانسه، انستیتو فرانسه، آکادمی فرانسه، آکادمی کتبی‌ها و آکادمی‌های علوم زیستی، آکادمی‌های علمی و فرهنگی، باشد، از برخورداری از این حق چشم‌پوشی نمی‌شود ...». ماده ۹-۱۱۳ L قانون مالکیت فکری فرانسه نیز مقرر می‌دارد: «حقوق مالکیت نرم‌افزار و مستندات آن، که توسط یک یا چند کارمند در انجام وظایف خود یا طبق دستورات کارفرما ایجاد می‌شود، به کارفرما تعلق می‌گیرد که به‌تنهایی مجاز به اعمال آنهاست، مگر اینکه در قانون مقرر شده باشد یا به نحو دیگری مقرر شده باشد... مقررات بند اول این ماده درمورد کارمندان دولت، مقامات دولتی و ادارات دولتی نیز جاری است». در نظام حقوقی ایران به موجب بند ب ماده ۶ قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹ مقرر شده است که اگر موضوع قرارداد استخدام، خلق نرم‌افزار باشد، در این حالت حقوق مالی متعلق به کارفرماست. درمورد سایر آثار در قانون حمایت از حقوق مؤلفان،

۱. کرنو، توری، سیرنلی و والر، پیشین.

۲. برای مطالعه بیشتر در این خصوص مراجعه کنید به: معین اسلام، محمد و محمدحسین عرفان‌منش، «بررسی نحوه تخصیص حقوق مالکیت ادبی و هنری در آثار ناشی از روابط قراردادی یا استخدامی»، فصلنامه حقوق پزشکی (ویژه‌نامه حقوق مالکیت فکری)، شماره ۳، ۱۳۹۳، صص ۲۰۹-۲۳۰.

۳. محمدی، پژمان، *قراردادهای حقوق مؤلف*، تهران: دادگستر، چاپ اول، ۱۳۸۶، صص ۱۰۵-۱۰۳.

مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲ حکمی وجود ندارد. ماده ۱۰ آیین‌نامه اجرایی مواد ۲ و ۱۷ قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۸۳ حقوق مادی آثار استخدامی و سفارشی را از آن کارفرما و سفارش‌دهنده می‌داند. بند ب ماده ۶ قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹ مقرر می‌دارد: «اگر هدف از استخدام یا انعقاد قرارداد پدیدآوردن نرم‌افزار مورد نظر بوده و یا پدیدآوردن آن جزء موضوع قرارداد باشد، حقوق مادی... متعلق به استخدام‌کننده یا کارفرما است، مگر اینکه در قرارداد به صورت دیگری پیش‌بینی شده باشد». از عبارت مگر اینکه ممکن است تصور امکان تعدیل حق افشا یا زوال این حق معنوی در قراردادهای استخدام برداشت شود، اما باید توجه داشت که اسقاط حق افشا توسط پدیدآورنده در زمان انعقاد قرارداد کار و پیش از خلق اثر، اسقاط مال‌موجب است. در صورت عدم افشا اثر توسط پدیدآورنده، کارفرما مانند سفارش‌دهنده می‌تواند قرارداد را فسخ و خسارت مطالبه کند. درج شرط وجه التزام در قرارداد استخدام مطابق ماده ۲۳۰ ق.م. نیز می‌تواند تا حدی از خسارات عدم افشا جلوگیری کند.

۴. کاهش تأثیرات منفی حق افشا، راهکارها

حق افشا می‌تواند چالش‌هایی در قراردادهای بهره‌برداری ایجاد کند، زیرا پدیدآورنده ممکن است پس از تکمیل اثر از افشای آن خودداری کند که منافع بهره‌بردار را تهدید می‌کند. بنابراین یافتن راهکارهایی برای کاهش تأثیرات منفی حق افشا و ایجاد تعادل بین حقوق طرفین قرارداد، از اهمیت بسزایی برخوردار است. پدیدآورنده ممکن است پس از تکمیل اثر اعلام کند که به هر دلیلی قصد افشا ندارد، به همین منظور می‌توان در قرارداد شرط نمایندگی بهره‌بردار در افشا را پیش‌بینی کرد. این یعنی بهره‌بردار به‌عنوان نماینده پدیدآورنده اجازه دارد اثر را تحت شرایط مشخصی افشا کند. این شرط باید به‌گونه‌ای باشد که بهره‌بردار بدون دخل و تصرف در اثر صرفاً افشای اولیه را انجام دهد. طرفین در ضمن قرارداد بهره‌برداری می‌توانند دلایل موجه عدم افشا را محدود و تعیین کنند. برای مثال، اگر پدیدآورنده به دلیل تغییر دیدگاه شخصی یا نگرانی به علت بازخورد عمومی با اثر از افشا خودداری کند، بهره‌بردار بتواند درخواست فسخ یا جبران خسارت کند؛ اما اگر دلایلی مانند نقص علمی در اثر، تغییر شرایط بازار یا دلایل اخلاقی و قانونی مطرح باشد، بهره‌بردار نتواند الزام پدیدآورنده به افشا را مطرح کند. به علاوه، می‌توان شرایطی را پیش‌بینی کرد که در صورت تصمیم مجدد پدیدآورنده به افشا، حقوق بهره‌بردار حفظ شود. به عنوان مثال، می‌توان شرطی را در قرارداد درج کرد که در صورت تصمیم مجدد به افشای اثر توسط پدیدآورنده، بهره‌بردار نسبت به اشخاص ثالث حق اولویت در بهره‌برداری داشته باشد. در مواردی که اثر با سرمایه بهره‌بردار خلق می‌شود، مانند آثار سفارشی و استخدامی، اگر پدیدآورنده پس از دریافت هزینه یا انعقاد قرارداد از افشا خودداری کند، بهره‌بردار بتواند مطالبه وجه التزام سنگین کند. این شرط باید تناسب لازم را با میزان سرمایه‌گذاری بهره‌بردار و نوع اثر داشته باشد تا اجرای آن در عمل ممکن باشد. در نهایت، با درج مهلت برای تصمیم‌گیری نهایی درباره افشا، می‌توان پدیدآورنده را مکلف کرد که در یک بازه زمانی مشخص درباره افشا تصمیم بگیرد و پس از این مدت اگر تصمیمی برای افشا نگیرد، بهره‌بردار بتواند درخواست فسخ قرارداد و جبران خسارت کند. در ایران و فرانسه، حق افشای پدیدآورنده می‌تواند بهره‌برداری مالی را محدود کند و برای ایجاد توازن، قراردادهای می‌توانند نمایندگی بهره‌بردار در افشا، دلایل موجه عدم افشا و اولویت در افشای مجدد را پیش‌بینی کنند؛ به گونه‌ای که حقوق معنوی پدیدآورنده حفظ و منافع بهره‌بردار تأمین شود.

نتیجه‌گیری

حق افشا در نظام‌های حقوقی ایران و فرانسه از حقوق معنوی بنیادین است و به پدیدآورنده اختیار می‌دهد زمان و شیوه معرفی اثر خود را تعیین کند. در فرانسه، این حق نخست در رأی دادگاه استیناف پاریس در پرونده کاموین (۱۹۳۱) شناخته و سپس در ماده ۲-۱۲۱ L. قانون مالکیت فکری ۱۹۹۲ تثبیت شد. براساس این قانون، تصمیم درباره افشای اثر صرفاً در اختیار پدیدآورنده است و وراثت یا دارندگان مجوز باید تابع اراده او باشند، مگر در موارد استثنایی که دادگاه به استناد مواد ۳-۱۲۱ L. و ۹-۱۲۲ L. برای حفظ منافع عمومی دستور افشا یا توقف بهره‌برداری نادرست صادر کند. در ایران، هرچند حدود حق افشا به‌طور صریح تبیین نشده است، اما از مواد ۳ و ۴ قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ۱۳۴۸، ماده ۱ قانون حمایت از پدیدآورندگان نرم‌افزار ۱۳۷۹ و ماده ۴ آیین‌نامه اجرایی مواد ۲ و ۱۷ قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای استنباط می‌شود که اعمال حقوق مادی توسط دارنده مجوز، مشروط به رعایت شرایط افشای تعیین‌شده توسط پدیدآورنده است و هر اقدام خلاف اراده او نقض حق افشا محسوب می‌شود.

حق افشا به‌ویژه درمورد آثار از پیش افشا نشده، محدودکننده اعمال حقوق مالی بهره‌بردار است و پدیدآورنده می‌تواند زمان، مکان و شرایط افشای اولیه اثر را تعیین کند. در صورتی که اثر پیش از قرارداد افشا شده باشد، این محدودیت کاهش می‌یابد، مگر اینکه بهره‌برداری شیوه‌ای نوین داشته باشد که ممکن است به اختلاف بین طرفین منجر شود. فارغ از نوع حق مالی موضوع قرارداد باید گفت، منتقل‌الیه یا بهره‌بردار بدون محدودیت مرتبط با حق افشای اولیه قادر به اعمال حقوق مالی در شرایط مورد توافق است. بنابراین، در فرضی که افشای اثر مقدم بر انعقاد قرارداد انتقال یا مجوز بهره‌برداری از حق تکثیر، عرضه، نمایش یا خلق اثر اشتقاقی باشد، معمولاً حق افشا محدودیتی بر اعمال این حقوق مالی توسط طرف قرارداد ایجاد نمی‌کند؛ زیرا اثر پیش از قرارداد در دسترس عموم قرار گرفته و پدیدآورنده حق افشای خود را اعمال کرده است. بااین‌حال، اگر مجوز یا انتقال حق مالی شامل شیوه جدیدی از بهره‌برداری باشد، ممکن است حق افشای پدیدآورنده موجب اختلاف طرفین شود. نظام‌های حقوقی مورد مطالعه پاسخ قاطعی در این فرض ارائه نکرده‌اند، اما دکترین در فرانسه، موضوع را تحلیل می‌کنند و اکثریت حقوق‌دانان اعمال یک بار حق افشا را مسقط آن می‌دانند. در قراردادهایی که درمورد آثار از قبل افشانده منعقد می‌شوند، وضعیت متفاوت است و حق افشای پدیدآورنده همچنان یک حق مستقل و قابل اعمال باقی می‌ماند و می‌تواند به‌عنوان یک محدودیت بر اعمال حقوق مالی انتقال یافته یا مجوز داده شده تأثیر بگذارد و حتی مانع از اجرای حقوق مالی یا تعطیلی و زوال آنها شود. در نظام حقوقی ایران و فرانسه، حق افشا حتی غیرقابل انتقال و غیرقابل اسقاط است و نمی‌توان آن را به دیگری واگذار یا از آن صرف‌نظر کرد و بنابراین، انعقاد قرارداد کار یا استخدام یا سفارش نیز به زوال حق افشای پدیدآورنده منجر نمی‌شود. در نتیجه، پدیدآورنده همچنان حق دارد که درمورد زمان و نحوه افشای اثر خود تصمیم بگیرد، حتی اگر قرارداد کار یا استخدام یا سفارش منعقد کرده باشد. در این‌گونه موارد کارفرما یا سفارش‌دهنده می‌تواند در صورت عدم افشا، قرارداد خود با پدیدآورنده را فسخ و خسارت ناشی از نقض قرارداد را از وی مطالبه کند. پیشنهاد می‌شود برای پرهیز از بروز مشکلات، قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان سال ۱۳۴۸ با پیش‌بینی صریح این موارد مانع بروز اختلافات در بهره‌برداری‌ها شود و در هر حال، در قراردادهایی از این دست، طرفین این‌گونه وضعیت‌ها را روشن و حقوق و تکالیف خویش را تبیین کنند. درج شرط وجه التزام ضمن انعقاد قرارداد در این‌گونه موارد، می‌تواند آثار زیان‌بار توسل به حق افشا توسط پدیدآورنده در برابر سفارش‌دهنده یا استخدام‌کننده را محدود یا با ضمانت اجرا همراه سازد.

منابع

کتاب

۱. حکمت‌نیا، محمد، *نظام مالکیت فکری (خاستگاه، زیرساخت‌ها و ساختارها)*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۴۰۰.
۲. زرکلام، ستار، *حقوق مالکیت ادبی و هنری*، تهران: سمت، ۱۳۸۷.
۳. صفایی، سید حسین، *مقالاتی درباره حقوق مدنی و حقوق تطبیقی*، تهران: میزان، ۱۳۸۶.
۴. کرنو، ماری، ایزابل دولامبر توری، پیر سیرنلی و کاترین والر، *فرهنگ تطبیقی حقوق مؤلف و کپی رایت*، جلد اول: حقوق فرانسه، حقوق بلژیک و حقوق انگلستان، ترجمه علیرضا محمدزاده وادقانی و پژمان محمدی، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۹۰.
۵. کلمبه، کلود، *اصول بنیادین حقوق مؤلف و حقوق مجاور در جهان*، ترجمه علیرضا محمدزاده وادقانی، تهران: میزان، ۱۳۹۰.
۶. محمدی، پژمان، *قراردادهای حقوق مؤلف*، تهران: دادگستر، چاپ اول، ۱۳۸۶.

مقاله

۷. قبولی درافشان، سید محمد مهدی و سعید محسنی، «قواعد عمومی حاکم بر قراردادهای بهره‌برداری از حقوق ادبی و هنری در ایران با مطالعه تطبیقی در حقوق فرانسه و مصر»، *فصلنامه فقه و اصول*، دوره ۴۴، شماره ۴، ۱۳۹۱، صص ۱۰۹-۱۴۲.
<https://doi.org/10.22067/fiqh.v0i0.9569>
۸. محسنی، سعید و سید محمد مهدی قبولی درافشان، «حق افشای اثر ادبی و هنری (مطالعه تطبیقی در حقوق ایران و فرانسه)»، *فصلنامه حقوق خصوصی*، دوره ۱۰، شماره ۲، ۱۳۹۲، صص ۳۴۹-۳۸۰.
<https://doi.org/10.22059/jolt.2013.51420>
۹. محمدی، پژمان، «مفهوم و آثار حق تالیف»، *فصلنامه مطالعات حقوق تطبیقی*، دوره ۲، شماره ۱، ۱۳۹۰، صص ۲۱۴-۱۸۸.
<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.1735496.1390.2.1.7.8>
۱۰. معین اسلام، محمد و محمدحسین عرفان‌منش، «بررسی نحوه تخصیص حقوق مالکیت ادبی و هنری در آثار ناشی از روابط قراردادی یا استخدامی»، *فصلنامه حقوق پزشکی (ویژه‌نامه حقوق مالکیت فکری)*، شماره ۳، ۱۳۹۳، صص ۲۰۹-۲۳۰.

پایان‌نامه

۱۱. حسینی، سعیده، «تأثیر متقابل حقوق معنوی پدیدآورنده بر حقوق مالی طرف قرارداد در قراردادهای بهره‌برداری از حقوق مؤلف»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشگاه تربیت مدرس، ۱۴۰۳.

References

Books

1. Colombe, Claude, *Fundamental Principles of Copyright and Related Rights in the World*, Translated By: Alireza Mohammadzadeh Vadeghani, Tehran: Mizan, 2011. (In Persian)
2. Corneau, Marie, Isabelle de Lambert-Toury, Pierre Sirenelli and Catherine Waller, *Comparative Dictionary of Author and Copyright Law*, Volume 1: French Law, Belgian Law and English Law, Translated By: Alireza Mohammad-Zadeh Vadaghani and Pejman Mohammadi, Tehran: Tehran University, 2011. (In Persian).
3. Hekmatnia, Mohammad, *Intellectual Property System (Origin, Infrastructures and Structures)*, Tehran: Islamic Culture and Thought Research Institute, 2021. (In Persian)
4. Mohammadi, Pejman, *Copyright Contracts*, Tehran: Dadgostar, First Edition, 2007. (In Persian)
5. Safa'ei, Sayyed Hossein, *Articles on Civil Law and Comparative Law*, Tehran: Mizan, 2007. (In Persian)

6. Vivant, M. and Jean Michel Bruguière. *Copyright and Related Rights*, Dalloz, Second Edition, 2013. (In French).
7. WIPO. *Wipo Intellectual Property Handbook*, World Intellectual Property Organization, 2004. Doi: <https://doi.org/10.34667/tind.28661>
8. Zarkalam, Sattar, *Literary and Artistic Property Rights*, Tehran: Samat, 2008. (In Persian)

Articles

9. Binctin, N. "Moral Rights in France", *The Intellectual Property Notebooks*, Volume 25, Issue 1, 2013, PP 303-361. (In French) <https://cpi.openum.ca/files/sites/66/Le-droit-moral-en-France.pdf>.
10. Newman, Christopher M. "A License Is Not A 'Contract Not To Sue': Disentangling Property And Contract In The Law Of Copyright Licenses", *Iowa Law Review*, Volume 98, Issue 3, PP 1103-1162. Doi:10.2139/ssrn.2010853.
11. Françon, André and Jane C. Ginsburg, "Authors' Rights in France: The Moral Right of the Creator of a Commissioned Work to Compel the Commissioning Party to Complete the Work", *Columbia Journal of Arts and Law*, Volume 9, Issue 381, 1985, PP 381-408.
12. Ghabooli Dor-Afshan, Sayyed Mohammad Mehdi and Sa'eed Mohseni, "The General Rules Governing the Contracts for the Utilization of Literary and Artistic Rights in Iran through Comparative Study in French and Egyptian Law", *Jurisprudence and Principles Quarterly*, Volume 44, Issue 4, 2012, PP 109-142. (In Persian) <https://doi.org/10.22067/fiqh.v0i0.9569>.
13. Mallet-Poujol, N. "Right to Information and Intellectual Property", *Dossier*, Issue 192, 2001, PP 45-50. (in French)
14. Miljković, S and Aleksandra Vasić, "On (Un)enforceability of Restrictive Clauses in Patent Licence Agreement", *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. Volume 54, 2017*, PP 637-644. Doi:10.31141/zrpf.2017.54.125.637.
15. Mo'ain Eslam, Mohammad and Mohammad Hossein Erfan Manesh, "A Study of the Method of Allocation of Literary and Artistic Property Rights in Works Resulting from Contractual or Employment Relationships", *Quarterly Journal of Medical Law (Special Issue on Intellectual Property Rights)*, Issue 3, 2014, PP 209-230. (In Persian)
16. Mohammadi, Pejman, "The Concept and Effects of Copyright", *Quarterly Journal of Comparative Law Studies*, Voume 2, Issue 1, 1390, PP 188-214. (In Persian) <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.1735496.1390.2.1.7.8>
17. Mohseni, Sa'eed and Sayyed Mohammad Mehdi Ghabooli Dor-Afshan, "The Right to Disclose Literary and Artistic Works (Comparative Study in Iranian and French Law)", *Private Law Quarterly*, Volume 10, Issue 10, 2013, PP 349-380. (In Persian) <https://doi.org/10.22059/jolt.2013.51420>
18. Standler, Ronald B. "Moral rights of Authors in the USA", 2012, PP 1-47. <http://www.rbs2.com/moral.pdf>.
19. Watt, R. "Licensing and Royalty Contracts for Copyright", *Review of Economic Research on Copyright*, Volume 3, Issue 1, 2006, PP 1-17. https://www.researchgate.net/publication/228171793_Licensing_and_Royalty_Contracts_for_Copyright

Thesis

20. Hosseini, Sa'eideh, "The Mutual Impact of the Creator's Intellectual Rights on the Financial Rights of the Contracting Party in Copyright Exploitation Contracts", Master's Thesis, *Tehran: Tarbiat Modares University*, 2024. (In Persian)